

सिंहे नागानिव क्रुद्धो गमयेत् यमसादनं । न त्वयं निन्दितं कर्म कुर्यात् पापं कथञ्चन ।
 न च धर्मादपक्रामेदच्युतः पुरुषोत्तमः । विदुरेणैवमुक्ते तु केशवो वाक्यमब्रवीत् ।
 धृतराष्ट्रमभिप्रेक्ष्य सुहृदां शृण्वतां मिथः । राजन्नेते यदि क्रुद्धा मां निगृहीयुराजसा ।
 एते वा मामहं वैनाननुजानोहि पार्थिव । एतान् हि सर्वान् संरक्षान्नियन्तुमहमुसहे ।
 न चाहं निन्दितं कर्म कुर्यां पापं कथञ्चन । पाण्डुवार्थं हि लुभ्यन्तः स्वार्थान् हास्यन्ति ते सुताः ।
 एते चेदेवमिच्छन्ति कृतकार्यो युधिष्ठिरः । अद्यैव ह्यहमेनांश्च ये चैनाननुभारत ।
 निगृह्य राजन् पार्थिवेभ्यो दद्यां किं दुष्कृतं भवेत् । इदन्तु न प्रवर्त्तयं निन्दितं कर्म भारत ।
 सन्निधौ ते महाराज क्रोधजं पापबुद्धिजं । एष दुर्व्योधनो राजन् यथेच्छति तथाऽस्तु तत् ।
 अहन्तु सर्वाननयाननुजानामि ते नृप । एतत् श्रुत्वा तु विदुरं धृतराष्ट्रोऽभ्यभाषत ।
 क्षिप्रमानय तं पापं राज्यलुब्धं सुयोधनं । सहमित्रं सहामात्यं समोदयं सहानुगं ।
 शक्रुयां यदि पन्थानमवतारयितुं पुनः । ततो दुर्व्योधनं क्षत्ता पुनः प्रावेशयत् सभां ।
 अकामं भ्रातृभिः सार्द्धं राजभिः परिवारितं । अथ दुर्व्योधनं राजा धृतराष्ट्रोऽभ्यभाषत ।
 कर्णदुःशासनाभ्याञ्च राजभिश्चाभिसंवृतं । नृशंस पापभूयिष्ठं क्षुद्रकर्मसहायवान् ।
 पापैः सहायैः संहत्य पापं कर्म चिकीर्षसि । अशक्यमयशस्यञ्च सद्भिश्चापि विगर्हितं ।
 यथा त्वादृशको मूढो व्यवस्येत् कुलपांसनः । त्वमिमं पुण्डरीकाक्षमप्रष्टव्यं दुरासदं ।
 पापैः सहायैः संहत्य निगृहीतुं किलेच्छसि । यो न शक्यो बलाद्भक्तुं देवैरपि सवासवैः ।
 तं त्वं प्रार्थयसे मन्द बालश्चन्द्रमसं यथा । देवैर्मनुजैर्गन्धर्वैरसुरैरुरगैश्च यः ।
 न सोढुं समरे शक्यस्तं न बुध्यसि केशवं । दुर्याह्यः पाणिना वायुर्दुस्पर्शः पाणिना शिखी ।
 दुर्द्धरा पृथिवी मूर्द्धा दुर्याह्यः केशवो बलात् । इत्युक्ते धृतराष्ट्रेण क्षत्ताऽपि विदुरोऽब्रवीत् ।
 दुर्व्योधनमभिप्रेक्ष्य धार्तराष्ट्रममर्षणं ।
 विदुरउवाच । दुर्व्योधननिबोधेदं वचनं मम साम्प्रतं । सौभद्वारे वानरेन्द्रो दिविदेो नाम नामतः ।
 शिलावर्षेण महता ह्लादयामास केशवं । ग्रहीतुकामो विक्रम्य सर्वयत्नेन माधवं ।
 ग्रहीतुं नाशकत्तत्र तं त्वं प्रार्थयसे बलात् । निर्मोचने षट्सहस्राः पाशैर्वद्धा महासुराः ।
 ग्रहीतुं नाशकत्तत्र तं त्वं प्रार्थयसे बलात् । प्राग्ज्योतिषगतं शौरिं नरकः सह दानवैः ।
 ग्रहीतुं नाशकत्तत्र तं त्वं प्रार्थयसे बलात् । अनेन हि हता बाल्ये पूतना शकुनी तथा ।
 गोवर्द्धनो धारितश्च गवार्थे भरतर्षभ । अरिष्टो धेनुकश्चैव चाणूरश्च महाबलः ।
 अश्वराजश्च निहतः कंसश्चारिष्टमाचरन् । जरासन्धश्च वक्रश्च शिशुपालश्च वीर्यवान् ।
 बाणश्च निहतः सङ्घो राजानश्च निहृदिताः । वरुणो निर्जिता राजा पावकश्चामितौजसा ।
 पारिजातश्च हरता जितः साचाच्छचीपतिः । अथ कर्त्ता न क्रियते कारणञ्चापि पौरुषे ।
 यद्यदिच्छेदयं शारिस्तत्तत्कुर्यादयत्नतः । एकार्णवे च स्वपता निहतौ मधुकैटभौ ।

४१५

४१६

४१७

४१८

४१९

४२०